

LAUSUNTO
26.6.2025

Sisämarkkinoiden toimintakyvystä on huolehdittava eurooppalaisen standardoinnin periaatteita tarkasteltaessa

Sisämarkkinoiden toiminta on jo yli 30 vuoden ajan menestyksekkäästi nojannut eurooppalaiseen standardointijärjestelmään, jonka lähtökohtana on markkinalähtöisyys, sidosryhmien laaja osallistaminen, konsensusperiaate ja läpinäkyvyys. SFS Suomen Standardit, SESKO ja Traficom kansallisina standardointiorganisaatioina näkevät eurooppalaista standardointitoimintaa koskevan eurooppalaisen asetuksen 1025/2012 tarkistamisen olevan mahdollisuus vahvistaa Euroopan ja eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä sekä sisämarkkinoiden toimintaa.

Kilpailukyky ja kasvu Euroopassa perustuvat sujuvalle ja toimivalle sisämarkkinalle sekä hyvälle kansainväliselle yhteistyölle. Eurooppalaista standardointia ohjaavan asetuksen 1025/2012 päivityksessä on välttämätöntä kiinnittää huomiota pääsääntöisesti itseään rahoittavan eurooppalaisen standardointijärjestelmän toimintakykyyn ja sen myötä myös sisämarkkinoiden vakauteen. Kansainvälisen standardointijärjestelmän tuomien hyötyjen murentaminen vahvoilla muutoksilla asetukseen 1025/2012 voi pahimmillaan vaarantaa sisämarkkinan toiminnan.

Tästä syystä SFS Suomen Standardit, SESKO ja Traficom painottavat seuraavia näkökulmia asetuksen tarkastelussa:

- 1. Kansainvälisen ja eurooppalaisen standardoinnin yhteensovittaminen on avain Euroopan kilpailukykyyn:** Eurooppalaisen standardointijärjestelmän ja sen myötä jäsenmaiden standardoinnin tulee kehittyä kansainvälisen toimintaympäristön muutosten mukaisesti. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää huomioida eurooppalaisen standardointijärjestelmän muutosten seurannaisvaikutukset Euroopassa ja EU:n jäsenmaissa. Muutokset eivät saa aiheuttaa kohtuutonta riskiä Euroopan ja sen jäsenmaiden standardointitoiminnan jatkuvuudelle.

Euroopan on vahvistettava asemaansa kansainvälisessä standardoinnissa. Tämä onnistuu vain tiiviin ja tavoitteellisen yhteistyön kautta ISON, IEC:n ja ITUn kaltaisten maailmanlaajuisten standardointiorganisaatioiden kanssa. Standardoinnissa kansainvälistä yhteistyötä ohjaavat sopimukset, joiden tavoitteena on lisätä eurooppalaisten ja maailmanlaajuisten standardien yhdenmukaisuutta. Yhteistyösopimukset edesauttavat eurooppalaisia vientiyrityksiä ja tehostavat standardeja laativien teollisuuden ja muiden yritysten asiantuntijoiden työtä.

- 2. Eurooppalaisen lainsäädännön ja standardoinnin suhde edellyttää selkeyttä ja jatkuvuutta:** Eurooppalainen lainsäädäntö asettaa tekniset tai turvallisuuteen liittyvät vaatimukset, ja lainsäädännössä viitattuihin standardeihin kirjataan yhteisesti hyväksytyt keinot vaatimusten täyttymisen osoittamiseen. Tämä työnjako on osoittautunut tehokkaaksi, sillä se mahdollistaa ennakoitavuuden, alentaa hallinnollista taakkaa ja edistää uusien ratkaisujen käyttöönottoa markkinoilla.

Mallia tulee vahvistaa, eikä korvata uusilla, päällekkäisillä prosesseilla, jotka saattaisivat eriyttää eurooppalaisen standardoinnin kansainvälisestä standardoinnista tai hämärtää

sääntelyn ja teknisen asiantuntemuksen välistä suhdetta. Komissio on toukokuussa 2025 julkaisemassaan sisämarkkinastrategiassa nostanut esille eurooppalaiseen standardointijärjestelmään kohdistuvia kehitystoimenpiteitä, kuten yhteisen eritelmän (common specification) hyväksyminen regulaatiossa viitattavaksi julkaisuksi. SFS, SESKO ja Traficom eivät suosittele yhteisien eritelmien hyödyntämistä yhdenmukaistettujen standardien asemasta, kuin poikkeustapauksissa.

Regulaatiossa viitattujen standardien asema vaatii selkeyttä. Epäselvyydet yhdenmukaistettujen standardien oikeudellisesta asemasta ovat luoneet epävarmuutta ja hidastaneet markkinoille pääsyä, erityisesti pienille ja keskisuurille toimijoille. Komission tulee asetuksen päivityksessä määritellä selkeästi, mikä on näiden standardien rooli suhteessa lainsäädäntöön, ja miten niitä käytetään sääntelyn täyttämiseen. Lähtökohtaisesti standardien laadinta ja käyttö on aina ollut vapaaehtoista, ja näin tulee jatkossakin olla.

3. Osallistavuuden vahvistaminen kaipaa konkreettisia toimia: Suomessa valtaosa yrityksistä on pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka tarvitsevat lisätietoa ja ymmärrystä standardien strategisesta hyödystä liiketoiminnalle. Myös akateemisen maailman ja kansalaisjärjestöjen tietämys standardien hyödyistä ja strategisesta merkityksestä kasvun ja kilpailukyvyn edistäjänä on vielä vähäistä. SFS, SESKO ja Traficom ovat edistäneet nykyiseen hallitusohjelmaan kirjatun kansallisen standardointistrategian laatimista, sillä Suomessa standardoinnin hyödyt ymmärretään laajimmin teknisistä lähtökohdista eikä niinkään liiketoimintaa edistävänä strategisena investointina. Kansallisen standardointistrategian yhdeksi tavoitteeksi on asetettu suomalaisten pk-yritysten ja akateemisen maailman osallistumisen laajempi mahdollistaminen standardien laadintaan sekä standardien hyödyntämiseen.

4. Nopeus on tärkeää, mutta ei laadun ja luottamuksen kustannuksella: Uudet, teknisesti kehittyneemmät ja nopeammin laadittavat standardoinnin tuotteet ovat kaikkien edun mukaisia. Digitaalisen kehityksen edetessä standardien julkaisumuoto tulee uusiutumaan, tästä hyvänä esimerkkinä on eurooppalaisten standardointiorganisaatioiden yhdessä maailmanlaajuisen standardointiorganisaatioiden kehittämät digitaaliset työkalut, kuten Online Standards Development -työkalut ja SMART-standardit, tukevat tehokkuutta ja tiedon hallittavuutta sekä avaavat uusia mahdollisuuksia standardien sisältöjen hyödyntämiseen.

Samalla on kuitenkin varmistettava, että nopeuttaminen ei heikennä osallistumisen laatua eikä kavenna pienempien toimijoiden mahdollisuuksia osallistua standardien laadintaan. Konsensuksen rakentamiseen on jätettävä riittävästi tilaa, sillä sen varassa on standardoinnin eli markkinoiden yhteisten pelisääntöjen ydin. Standardien liian nopea päivittämistarve aiheuttaa turhaa epävarmuutta standardeja käyttävien yritysten toimintaympäristössä.

Standardointijärjestelmän rahoituksen monimuotoisuus on tunnistettava ja turvattava

Standardointijärjestelmän rahoitus on taattava tulevaisuudessa sekä Euroopassa, että sen jäsenmaissa. Euroopan standardointijärjestelmä on rahoitukseltaan monimuotoinen. Toiminta perustuu suurelta osin omarahoitteisuuteen – esimerkiksi SFS:n ja SESKOn rahoituksesta noin 80 % tulee standardien mynnistä ja osallistumismaksuista. Monissa maissa myös valtiollinen rahoitus tai sertifiointipalvelut voivat olla pääasiallinen tulonlähde. Traficomien edustaman telealan standardointia rahoitetaan sekä maailmanlaajuisesti että Euroopassa yritysten maksamilla telealan

standardointijärjestöjen jäsenmaksuilla, ja rahoitusmuoto mahdollistaa myös standardien jakelun maksutta. Asetuksessa on tärkeää tunnistaa eurooppalaisten standardointiorganisaatioiden rahoitusrakenteen erilaisuudet ja varmistaa myös, että kansalliset standardointielimet voivat jatkossakin toimia vakaalla ja riippumattomalla rahoituspohjalla.

Eurooppalainen standardointi on muutoksessa. Muutos luo mahdollisuuksia Euroopan kilpailukyyn ja kasvun vahvistamiseen. Eurooppalaisen standardoinnin muutoksessa on huomioitava standardoinnin laaja-alaiset vaikutukset sisämarkkinoiden toimintaan sekä yritysten ja EU:n jäsenmaiden kilpailukyyn. Vaikka standardit olisivat tulevaisuudessa maksuttomia, standardien tuotanto maksaa, ja rahoitus sen mahdollistamiseksi on löydettävä. Standardointijärjestelmän tuottama hyöty Euroopassa on laaja, ja siksi muutosten on oltava hallittuja.

SFS, SESKO ja Traficom kannustavat suomalaista elinkeinoelämää ja sidosryhmiä ottamaan kantaa eurooppalaisen standardointiasetuksen tulossa olevaan päivitykseen ja pitämään huolta Euroopan sisämarkkinoiden toimivuudesta. Jatkamme mielellämme keskustelua tästä tärkeästä aiheesta.

SFS Suomen Standardit ry

Helena Vänskä
toimitusjohtaja

SESKO ry

Anna Tanskanen
toimitusjohtaja

Traficom

Lasse Laine
johtaja

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende